

## DEV UYANINCA

İkibine Doğru Dergisi, 3 Nisan 1988

TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların üyeleri yemek boykotu yapınca, bazı kişiler burun kıvrırdı. "Marifet işçiye yemek yedirmemek değil, yedirebilmektir," gibi espriler yaptı. Bir kısım işçiler de bu adımın önemini kavrayamadı. "N'olacak, altı üstü bir öğün yemek yemedik," diyerek, bütün bölgelerde ve işkollarında aynı anda 1,5 milyon işçinin yaşadığı ortak duyguyu küçümsedi.

Ben bu yaklaşımlara katılmıyorum.

Türkiye işçi sınıfı son derece önemli günler yaşıyor. "Kavgada döğüşen kavganın şiddetini farketmezmiş," derler. Bugün sınıf mücadelesinin içinde yer alıp, yapılan işleri yeterli bulmayanlar bu durumdadır. Çanakkale Savaşı'nda çarpışan sıradan birçok er, o günlerde üstlendiği tarihsel görevi ancak onyıllar sonra (o da anlayabilmişse) anlamıştır. Bugün birçok işçi için durum henüz budur.

Türkiye'de işçi sınıfı harekete geçti ve bir sınıf olarak mücadeleye girdi. Sermayenin yıllar önce açmış olduğu savaşı kavradı ve karşılığını vermeye başladı. Sınıfın bir bütün olarak, bu ilk bakışta önemsiz gibi gözükken hareketi, toplumsal dönüşümler açısından, bireylerin veya grupların unutulmayan kahramanlıklarından çok daha etkilidir, kalıcıdır ve üretkendir.

Kitleler kitaplardan değil, yaşam deneyimlerinden öğrenir. Biraz geç öğrenir; ama bir öğrendi mi, onun gereğini yerine getirir. Bugün yaşanan bu süreçtir.

Bugün yemek boykotlarına katılanlar ve miting meydanlarını dolduranlar, TÜRK-İŞ ve bağlı sendikaların başarılı ön çalışmalarının ürünü değildir. TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalar, 10 Şubat'ta Başkanlar Kurulu'nda kabul edilen eylem programı doğrultusunda hiçbir ciddi çalışma yapmadı. Yemek boykotlarında ve miting meydanlarında görülen, işçilerin kapitalizmin sonuçlarına tepkisidir; bıçağın artık kemiğe dayandığının ifadesidir.

Bu konuda sendikaların eksiklikleri vardır da, sol siyasal partiler üstlerine düşeni yapmış mıdır? Hayır. Ne SHP, ne DSP işçilere gereken desteği vermemiştir ve belki iyi de etmiştir. Bugün mevcut hiçbir siyasal parti, yükselen dalganın kendi örgütlü ön çalışmasının ürünü olduğunu iddia edemez. **Yükselen, Türkiye işçi sınıfının kendiliğindenci mücadelesidir.** Tek tek insanların, grupların ve partilerin onyıllardır süren mücadele birikimlerinin etkileri mutlaka vardır, ama harekete bütün olarak damgasını vuran özellik, kendiliğindenciliktir. Kendiliğindencilik, kapitalizmin sonuçlarına bir tepkidir. Orada kalırsa yetersizdir. Ama sorunların gerçek nedeni olan kapitalizme karşı bir mücadele düzeyine sıçratılırsa, sınıfın kendiliğindenci hareketi çok olumlu gelişmelere gebecektir.

Bugünkü eylemlerde tartışılması gereken, sınıfın bu kendiliğindenci hareketinin dinamiğidir; devin kendi gücünün farkına varışı, uyanışı ve gücünü kullanarak geliştireceği; toplumsal dalganın dipten yukarıya çıkışı ve sendikacılık hareketinin bazı pisliklerini temizleyişidir.

TÜRK-İŞ Dergisi'nin 12 Ocak 1988 tarihinde basılan Aralık 1987 sayısında "TÜRK-İŞ" imzalı "Yorum"da şunlar yazılabiliyordu:

**"Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na sendikal çevrelerde iyi tanınan ve uzun yıllar Teksif ve Maden-İş Sendikaları'nda uzman olarak çalışan Sayın İmren Aykut'un getirilmiş olması, İkinci Özal Hükümeti'nin işçi kesimi ile yeniden bir diyalog arayışının belirtisi şeklinde değerlendirilebilir."**

**“Teksif Sendikası Başkanlar Kurulu’nun TÜRK-İŞ ve Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz Başkanlığı’nda Sayın Aykut’u ziyareti, daha sonra TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu’nun Sayın Başbakan’ı tebrik ziyareti sırasındaki görüşmeler, çalışma hayatıyla ilgili ağır sorunların bu Hükümetçe süratle ele alınacağı izlenimlerini vermektedir.”**

Bu derginin basılmasından bir ay sonra TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu eylem programını kabul etti. Bu eylem programı, işçi sınıfının yükselen kendiliğindenci mücadelesinin bir ürünüdür. Bu mücadeleyi TÜRK-İŞ’in eylem programı yaratmamıştır.

Sendikacıların çok büyük bir bölümü mantıklı ve toplumsal gelişmeleri iyi sezebilen insanlardır. Sendikacılık görevini özellikle bıçağın kemiğe dayandığı dönemlerde sürdürebilmeleri de bu özelliklerine bağlıdır.

12 Eylül’le işçi sınıfı üzerine ölü toprağı serpildi. Toplumun, örgütlenme potansiyeli en yüksek kesimi, baskı ve sömürünün en yoğunuyla karşılaştı. İşçi sınıfının örgütlülük geleneğini ve örgütlerini yok etmek, onu politikadan uzaklaştırarak köleleştirmek, böylece daha çok sömürebilmek için, gerektiğini zannettikleri herşeyi yaptılar. Ama mücadele ve hayatın kendisinin oluşturduğu bütünlük, olumsuzlu olumluya dönüştürüyor. Son sekiz yılın birikimiyle, sınıfın o son derece önemli olan kendiliğindenci hareketi yükseliyor. Kısıtlı grev hakkını tamamlayıcı yeni yol ve yöntemler yaratılıp uygulanıyor. Daha 1985 yılında, “bu yasalarla grev yapmak enayiliktir,” diyen sendikacılar bile greve çıkmak zorunda kalıyor.

İşçi sınıfını depolitize etmek isteyenler ve ettiklerini sananlar, temel sorunlarının çözümünün politik olduğunu kavrayan bir kitle hareketiyle karşılaşıyor. İşçilerin işyerleri ve işkollarındaki örgütlülüğünü parçalamaya çalışanlar, karşılarında sınıfın bütününün eylemini buluyor ve yarın daha da örgütlü gücünü bulacak. Sermayenin güçlü sandığı kaleler birbiri ardı sıra kendi üstüne devriliyor.

Peki, ya TÜRK-İŞ, eylem programını uygulamazsa, ne olacak?

Deneyimli bir sendikacının yanıtı şu: Cayanlar çiğnenir. İşçiler, savaşta kaçan önderi ezip geçer. Gerektiği gibi önderlik edeni de baştacı yapar.